Ceza Bölümü 2004/3 E., 2004/10 K.

- **TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNDE ÇALIŞAN SİVİL MEMUR HAKKINDA ZİMMET SUÇUNDAN AÇILAN DAVA**

- 211 S. TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ İÇ HİZMET KANUNU [Madde 115]
- 353 S. ASKERİ MAHKEMELER KURULUŞU VE YARGILAMA USULÜ K... [Madde 9]
- 353 S. ASKERİ MAHKEMELER KURULUŞU VE YARGILAMA USULÜ K... [Madde 17]
- 765 S. TÜRK CEZA KANUNU (MÜLGA) [Madde 202]
- 765 S. TÜRK CEZA KANUNU (MÜLGA) [Madde 219]
- 1632 S. ASKERİ CEZA KANUNU [Madde 131]
- 1632 S. ASKERİ CEZA KANUNU [Madde 3]

"İçtihat Metni"

Narlıdere İs.Ok. ve Eğt.Mrk.K.lığı Kreş ve Gündüzbakımevi İdari ve Mali İşler memuru olarak görevli olup, kreşe ait banka hesabından para çekmeye de yetkisi bulunan sivil memur sanık Uğur Tok'un, 3.11.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde bankadan toplam 957,784,425.- TL. çekip gerekli ödemeleri yaptıktan sonra 469,961,435.- TL. paranın zimmetinde kaldığı, 15.11.1999 tarihinden itibaren işe gelmediği, zimmetindeki parayı teslim etmediği, böylece zimmet suçunu işlediği ileri sürülerek, eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 202/1, 4, 219/3,4. maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 9.3.2000 gün ve E: 2000/414, K: 2000/374 sayılı iddianamesiyle kamu davası açılmıştır.

İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi, yüklenen eylemin hizmet sebebiyle emniyeti suistimal suçunu oluşturduğu gerekçesiyle, sanığın bu suç nedeniyle cezalandırılmasına karar vermiş, kararın sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay 5. Ceza Dairesi, yüklenen eylemin Askeri Ceza Kanunu'nun 131. maddesinde yazılı suçu oluşturduğu gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar vermiştir.

İZMİR 2. AĞIR CEZA MAHKEMESİ: 18.7.2002 gün ve E: 2002/326, K: 2002/280 sayıyla; bozma ilamındaki hususları tekrar ederek, yargılama görevinin askeri yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, kararın sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine, karar, Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin onama kararı ile kesinleşerek, dava dosyası, Ege Ordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

EGE ORDU KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ: 24.9.2003 gün ve 2003/537, K: 2003/573 sayıyla; sanığın suç tarihinde "asker kişi" sıfatını taşıdığı, ancak Askeri Ceza Kanunu'nun 3. maddesinin ikinci bendinde, Milli Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan Devlet memurlarının asker kişi sıfatlarının 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nun 115. maddesinde belirtilen yükümlülükleri ile sınırlı olduğunun belirtilmesi karşısında, sivil memurların askeri itaat ve inkiyadı bozan suçları, (emre itaatsizlikte ısrar, amire saygısızlık ve amire fiilen taarruz gibi) işleyebilecekleri, bu eylemler dışında kalan suçlar açısından sivil şahıs konumunda kabul edilecekleri, bu nedenle sivil memur olan sanığın Askeri Ceza Kanunu'nun 131. maddesinde düzenlenen zimmet suçunu işleyemeyeceği, ancak Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen zimmet suçunu işleyebileceği, bu durumda da yüklenen suç askeri suç olmadığından ve yargılama aşamasında sanığın Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişiği kesildiğinden 353 sayılı Yasa'nın 17. maddesi uyarınca yargılama görevinin adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, temyiz edilmeyen karar kesinleşerek, dava dosyası, Ege Ordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca, Mahkememize gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün, Tülay TUĞCU'nun Başkanlığında, Üyeler; Süleyman ÖZCAN, Hamdi Yaver AKTAN, Muvaffak TATAR, Recep SÖZEN, Hasan DENGİZ, M. Sadık LİMAN'ın katılımlarıyla yapılan 3.5.2004 günlü toplantısında, Raportör-Hakim G. Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde askeri yargı yerinin görevli olduğu yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Askeri Yargıtay Başsavcı Yardımcısı Kürşad Veli EREN'in, davanın çözümünün askeri yargı yerinin görev alanına girdiğine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

USULE İLİŞKİN İNCELEME:

Yapılan incelemede, usule ilişkin işlemlerde 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş Ve İşleyişi Hakkında Kanun'da belirtilen süre ve biçim yönünden bir eksiklik görülmemiştir. Adli ve askeri yargı yerleri arasında Yasa'nın 14. maddesinde öngörüldüğü biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur. Esasa ilişkin inceleme yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

ESASA İLİŞKİN İNCELEME:

353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu Ve Yargılama Usulü Kanunu'nun "Askeri Mahkemelerin Görevleri" başlığı altında düzenlenen İkinci Bölümünde yer alan "Genel Görev" başlıklı 9. maddesinde; "Askeri Mahkemeler Kanunlarda aksi yazılı olmadıkça asker kişilerin askeri olan suçları ile bunların asker kişiler aleyhine veya askeri mahallerde yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler" denilmektedir.

"Askeri suç" ise, öğretide ve uygulamada;

a) Unsurları ve cezalarının tamamı Askeri Ceza Kanunu'nda yazılı olan, başka bir anlatımla, Askeri Ceza Kanunu dışında hiçbir ceza yasası ile cezalandırılmayan suçlar,

b) Unsurları kısmen Askeri Ceza Kanunu'nda, kısmen diğer ceza yasalarında gösterilen suçlar,

c) Türk Ceza Kanunu'na atıf suretiyle askeri suç haline dönüştürülen suçlar, olmak üzere üç grupta mütalaa edilmektedir.

Aynı Yasa'nın 17. maddesinde, "Askeri mahkemelerde yargılanmayı gerektiren ilginin kesilmesi, daha önce işlenen suçlara ait davalara bu mahkemelerin bakma görevini değiştirmez. Ancak suçun, askeri bir suç olmaması, askeri bir suça bağlı bulunmaması halinde askeri mahkemenin görevi sona erer" denilmektedir.

Askeri Ceza Kanunu'nun 4551 sayılı Yasa ile değişik 3. maddesinde; "Askeri şahıslar; Mareşalden asteğmene kadar subaylar, astsubaylar, Milli Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan sivil personel, uzman jandarma ve uzman erbaşlar, erbaş ve erler ile askeri öğrencilerdir.

Milli Savunma Bakanlığı ile Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşunda çalışan Devlet memurlarının asker kişi sıfatları, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 nci maddesinde belirtilen yükümlülükleri ile sınırlıdır" hükmüne yer verilmektedir.

211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nun 115. maddesi (b) bendinde, "Bütün sivil personel emrinde çalıştıkları askeri amirlere karşı ast durumunda olup bu kanunun 14 üncü maddesinin asta tahmil ettiği vazifeleri aynen yapmaya mecburdurlar. Hilafına hareket edenler askerlerin tabi olduğu cezai müeyyidelere tabi olurlar" hükmü yer almakta olup, aynı Kanun'un 14. maddesi ikinci bendinde "Ast muayyen olan vazifeleri, aldığı emri vaktinde yapar ve değiştiremez,haddini aşamaz. İcradan doğacak mesuliyetler emri verene aittir." denilmektedir. Açıklanan madde hükümlerinden anlaşılacağı üzere, sırf askerlerin işleyecekleri suçlar hariç (firar, izin tecavüzü gibi), asker kişilerin işleyecekleri suçları işledikleri zaman, sivil personele de Askeri Ceza Kanunu'nun uygulanması gerekmektedir.

Askeri Ceza Kanunu'nun 131. maddesinde; "Askeri bir hizmet yaparken veya vazifeyi suiistimal ederek bir hizmet veya vazifeden ötürü tevdi veya emanet edilmiş olan para veya kıymeti ne olursa olsun bir eşyayı yahut kendisine tevdi veya emanet edilmiş olmasa bile her türlü askeri erzak, eşya ve hayvanları çalanlar veya zimmetine geçirenler, yahut ihtilas edenler veya satanlar, yahut rehine verenler ve bunları bilerek satın alanlar veya rehin kabul edenler veya gizliyenler beş seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar." hükmü düzenlenmiş bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, sanığın 30.12.1999 tarihinde Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişiğinin kesildiği anlaşılmaktadır.

Olumsuz görev uyuşmazlığına konu kamu davasında, görevsizlik kararı veren askeri yargı yerince sivil memur olan sanık hakkında Askeri Ceza Kanunu hükümlerinin uygulanamayacağı gerekçesine yer verilmiş ise de; yukarıda açıklanan nedenlerle suç tarihinde "asker kişi" statüsünde bulunan sanık hakkında Askeri Ceza Kanunu hükümlerinin uygulanabileceği, böylece yüklenen eylemin "askeri suç" olduğunun kabulü gerekmektedir.

Bu durumda, 353 sayılı Yasa'nın 17. maddesi hükmü uyarınca, yüklenen suçun askeri suç olması nedeniyle askeri mahkemelerde yargılanmayı gerektiren ilginin kesilmesi askeri mahkemenin görevini değiştirmeyeceğinden, davanın askeri yargı yerinde görülmesi ve Ege Ordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ :

Davanın çözümünde ASKERİ yargı yerinin görevli olduğuna, bu nedenle Ege Ordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 24.9.2003 günlü ve E: 2003/537, K: 2003/573 sayılı görevsizlik KARARININ kaldırılmasına, 3.5.2004 günü KESİN OLARAK OYBİRLİĞİ ile karar verildi.